

Tělocvičná jednota Sokol Liberec I.

Nazdar!

Sokolské souzvuky

č. 4 - duben 2015
Ročník 5.

„Být prostě a pouze proti něčemu je intelektuální lajdáctví. Musíte říci, pro co jste!“

„Pozor na pravdy, kterých je jenom kousek. Kterákoliv pravda, za kterou nestojí celý člověk, která není doložena jeho životem a chováním, je tak kusá jako hrnec, který má ve dně díru. V tomto pozemském světě můžeme těžko žádat pravdu absolutní, ale žádejme aspoň pravdu úplnou. A kousky pravd dejme raději tam, kam házíme jiné úlomky – na smetiště!“

„Myšlení je boj o pravdu a popření něčeho není program!“

(To řekl Karel Čapek a my bychom o tom dnes měli opravdu přemýšlet!)

Obsah:

Úvodní slovo

Kytice z duhy

Metodika

Hrátky s tyčí

Pro zdraví – cvičíme na židli

Nepodceňujme hypermobilitu

Hry v tělocvičně i v přírodě – Indiánská honička

Gordický uzel

Duben – jaro – kolo

Nejenom pohybem živ je sokol

K národním kořenům

Těžké vzpomínání

Přemýšlejme s Jiřím Hanzelkou – dokončení

Kalendárium

Večeře u laureáta Nobelovy ceny

A stále Masaryk

Smutná a málo známá historie

Do diskuse

Co mi chybí nejen v Sokole

Je Sokol demokratická organizace??

Pozdvihuji oči své k horám...

Kozákov

Zprávy z žup a jednot

Návštěva Evropského parlamentu

Stříbrná medaile Jana Masaryka pro sestru Annu Janoušovou

Omluva, oprava a oznámení

Ukončení projektu „Neviditelné oběti komunismu“

Závěrečné slovo

O časopisu „Nazdar! Sokolské souzvuky!“

Úvodní slovo

Kytice z duhy

Přinesla mi ji donášková služba z květinářství. Je tak obrovská, že jsem ji musela dát do největšího skleněného džbánu, který jsem doma měla. Venku je skoro jaro a sluneční paprsky se mi derou do pokoje – nevím, co mne v tomto okamžiku hřeje víc. Slunce nebo ta nádherná kytka? Žluté, červené a světlounce fialové květy tulipánů –nikdy mne nenapadlo, že kytice může být uměleckým dílem. Denní starosti a problémy se někam ztrácejí a najednou zjišťuji, že se usmívám.

O síle a hodnotě věci tak prosté jako je úsměv se toho už napsalo hodně – a tak otvírám knihu „mouder“ Zdeny Holcové:

Úsměv nestojí nic a přináší mnoho!

Obohacuje toho, kdo jej přijímá a přece neochuzuje toho, kdo ho dává.

Trvá jen chvíli, ale vzpomínka na něj je někdy věčná.

Nikdo není tak bohatý, aby se bez něj obešel.

Nikdo není tak chudobný, aby ho nemohl darovat.

Úsměv vytváří v domě štěstí, ve starostech je oporou, je citlivým znakem přátelství.

V únavě přináší odpočinek, ve slabosti vrací odvahu, ve smutku je potěchou a pro každou bolest je přirozeným lékem.

Je dobře, že ho nemůžeme koupit, ani vypůjčit, ani ukradnout, protože má hodnotu chvíle, kdy se dává.

A kdybys někoho potkal a on neměl pro tebe úsměv, třeba jsi na něj čekal, bud' velkodušný a oblaž ho svým úsměvem ty, protože nikdo nepotřebuje úsměv tak, jako ten, kdo ho nemá pro jiné.

Ty tulipány už mám více než týden a začínají uvadat – stále však nějak neztrácejí svou krásu. Při pohledu na ně se usmívám, protože byly darovány z přátelství. Vím, odkud přišly a děkuji za ně!

Je krásné, když všední dny, často neradostné a plné starostí, prosvětlí dar, který obohatí duši a přináší hřejivý pocit, že člověk není na světě sám.

A tak se ptám – nebylo by možné, abychom takovým vzájemným obdarováním – úsměvem, přátelským slovem, květinou, podanou rukou – obohacovali svůj život častěji, záměrně – s pocitem, že dáváme i bereme od těch, které máme rádi a s kterými nás pojí společná myšlenka sokolského bratrství?

Kdybychom to dokázali, bylo by na světě lépe!

Jarina Žitná

Metodika

Hrátky s tyčí

Tyč je snad nejobyčejnější používané náčiní. Nevyžaduje žádnou zvláštní techniku, hodí se k protahování i posilování, přeskokům i házení a chytání a může se stát i dobrou pomůckou při rytimizaci cvičení.

Obecně tyč držíme

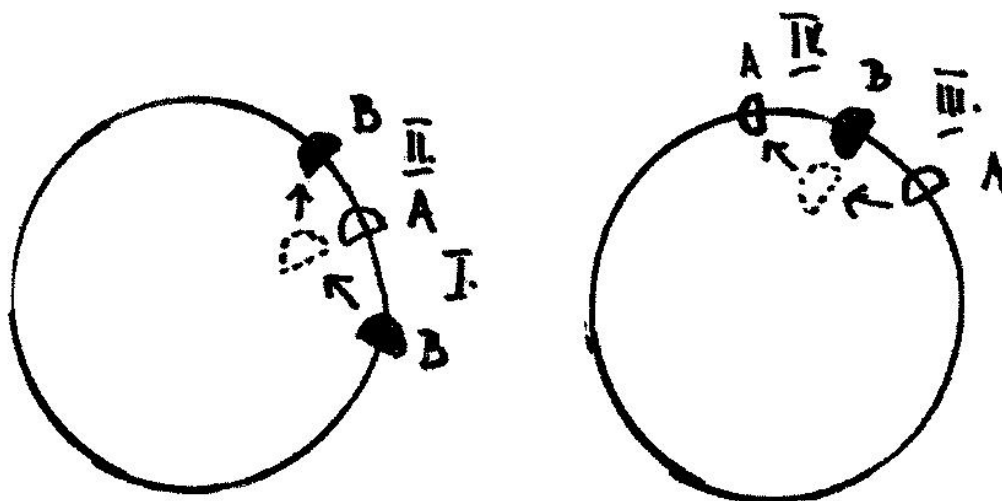
- v čelné rovině – dole, před prsy, před tělem, nad hlavou, za tělem, pod rameny – většinou dohmatem obouruč na obou koncích tyče, ale třeba i uprostřed tyče, existuje i držení jednoruč pravou nebo levou. Tyč můžeme držet v poloze rovně, svisle i šikmo.
- v bočné rovině – vpravo nebo vlevo
- další možností je využití tyče jako opory

Dnes si budeme všimnat využití tyče v rušné části hodiny. Cvičíme v kruhu, případně volně po tělocvičně, samostatně nebo ve dvojicích.

Cvičení jednotlivců v kruhu

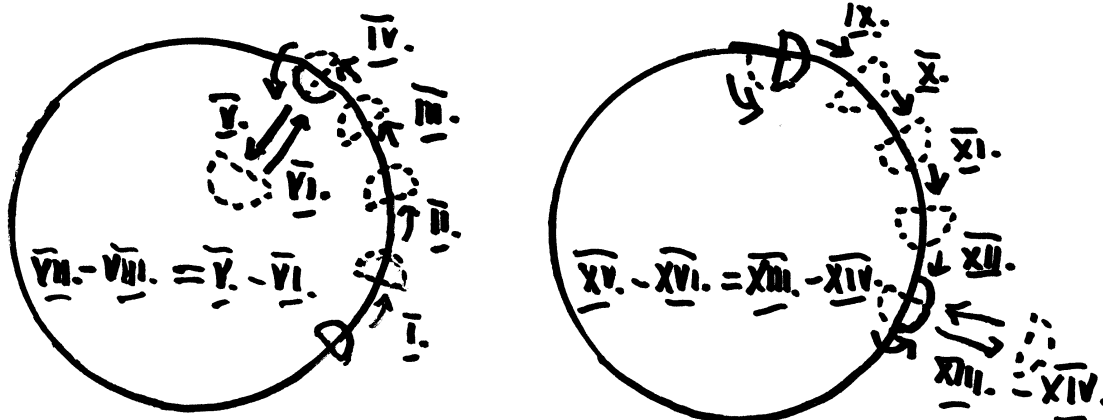
Všechny pohyby je možno provádět za pochodu i v klusu, případně lze použít i poskočný klus nebo taneční kroky.

- 1) ZP – stoj levým bokem na střed kruhu - připažit, tyč bočně v levé, cvičenky jsou rozděleny na A a B, cvičenka A je před cvič. B
 - I. 1 – 4 čtyři kroky (L, P, L, P) – upažením vzpažit a předat tyč nad hlavou do pravé cvič. A na místě, cvič. B výhybem vlevo vpřed na úroveň cvič. A
 - II. 1 – 4 čtyři kroky (L, P, L, P) – upažením připažit (tyč v pravé) cvič. A stále na místě, cvič. B se zařadí do kruhu před cvičenku AVe III. a IV. předchází cvič. A cvičenku B, která cvičí na místě atd. – paže opačně

- 2) ZP – stoj, levým bokem na střed kruhu – připazít, tyč před tělem dole rovně, obouruč
- I. 1 – 4 čtyři kroky vpřed (L, P, L, P -po kruhu) – zvolna předpažením vzpažit, tyč nad hlavu rovně
 - II. 1 – 4 čtyři kroky vpřed (L, P, L, P) – zvolna předpažením připazít, tyč před tělem dole rovně
 - III. – IV. = I. – II.
 - V. 1 – 4 výkrokem levé půlobrat vlevo (na střed kruhu) a tři kroky (P, L, P) vpřed – zvolna předpažením vzpažit, tyč nad hlavu rovně
 - VI. 1 – 4 čtyři kroky vzad (L, P, L, P) – zvolna předpažením připazít, tyč před tělem dole rovně
 - VII. – VIII. = V. – VI. ale bez půlobratu v 1. době VII. taktu
 - IX. – XVI. = I. – VIII. ale v první době IX. taktu výkrokem levé půlobrat vlevo (kruh se otáčí opačným směrem a v XIII. – XVI. taktu jsou cvičenky zády na střed kruhu –opět následuje půlobrat vlevo – mění se směr otáčení)

Variace – totéž, ale kroky začínají vždy pravou a všechny obraty vpravo!!

- 3) ZP – stoj levým bokem na střed kruhu – připazít, tyč před tělem dole rovně, obouruč
- I. 1 – 2 přísunným krokem levou vlevo (na střed) mírný podřep – paže vlevo poníž rovně – otočit hlavu vlevo
3 – 4 = 1 – 2 ale opačně
 - II. 1 - výkrok levou vlevo (na střed)
2 - krok zkřížmo pravou před levou
3 - výkrok levou vlevo
4 - přinožením pravé mírný podřep
V 1. – 4. době velkými čelnými kruhy a oblouky dolů paže vlevo poníž – trup i hlava sleduje pohyb paží a tyče
 - III. 1 – 2 = 1 – 2 I. taktu ale opačně (z kruhu) – oblouky vzhůru paže vpravo povýš – otočit hlavu vpravo
3 – 4 = 3 – 4 I. taktu ale opačně – oblouky vzhůru paže vlevo povýš – otočit hlavu vlevo
 - IV. = II. ale opačně – velkými čelnými kruhy a oblouky paže vpravo – trup i hlava sleduje pohyb paží

- 4) ZP – stoj čelem na střed kruhu – připazít, paže před tělem dole rovně
- I. 1 – 4 čtyři cvalové skoky levou vlevo – paže před tělem dole rovně
 - II. 1 – 4 celý obrat vlevo na levé a čtyři cvalové skoky pravou vpravo – vzpažit, tyč nad hlavou rovně
 - III. 1 – 4 celý obrat vpravo na pravé a 4 cvalové skoky levou vlevo – atd. Opakovaně, obrat a změna polohy paží se provádí vždy v první době následujícího taktu!
- 5) ZP – stoj čelem na střed kruhu – připazít, tyč před tělem dole rovně
- I. 1 – 2 přísunný krok levou vlevo – předpazít, tyč před tělem rovně
3 – 4 = 1 – 2 ale připazít
 - II. = I.
 - III. – IV. 1 – 8 osm cvalových skoků vlevo – vzpažit, tyč nad hlavou rovně - v poslední době IV. taktu skokem přinožit pravou - předpažením připazít, tyč před tělem dole rovně
 - V. – VIII. = I. – IV. ale opačně

Cvičení dvojic v kruhu

- 6) ZP – dvojice stoj čelem k sobě, cvič. A zády, cvič. B čelem na střed kruhu
- I. 1 – 4 dva přísunné kroky – cvič. A vlevo, cvič. B vpravo – skrčit předpažmo, tyč před prsy rovně
 - II. = I.
 - III. 1 – 2 stoj – přehodit tyč protější cvičence (A spodem, B horem)
3 – 4 chytit tyč před tělem a mírný podřep
 - IV. = III.
 - V. – VIII. = I. – IV. ale dvojice postupují vpravo (B hází spodem, A vrchem)
- 7) ZP - dvojice čelem k sobě, cvič. A zády, B čelem na střed kruhu – spojit se v připázení za tyče (bočně)
- I. 1 – 4 čtyři cvalové skoky vlevo – zvolna upažením vzpažit
 - II. 1 - 4 čtyři cvalové skoky vlevo – zvolna upažením připazít
- Variace – v II. taktu 4 cvalové skoky vpravo
- 8) ZP – dvojice čelem k sobě, cvič. A zády, B čelem na kruh – spojit se v připázení za tyče (bočně)
- I. 1 – 2 přísunný krok cvič. A vlevo, B vpravo – paže A vlevo, B vpravo
3 – 4 = 1 – 2 ale opačně
 - II. 1 – 4 čtyřmi kroky (A vlevo, B vpravo) se dvojice podtočí - velkými kruhy a oblouky (A vlevo, B vpravo) paže A vlevo, B vpravo
 - III. – IV. = I. – II. ale opačně
- 9) ZP – dvojice čelem k sobě, cvič. A zády, B čelem na kruh – spojit se v připázení za tyče
- Cvičenky A
- I. 1 - výkrok levou vpřed – skrčením připážmo vzpažit
 - 2 - krok pravou vzad
 - 3 - krok levou vzad – skrčením připážmo připazít
 - 4 - krok pravou vpřed

Cvičenky B

- I. 1 - výkrok levou vzad – skrčením připažmo vzpažit
2 - krok pravou vpřed
3 - krok levou vpřed – skrčením připažmo připažit
4 - krok pravou vzad
(tzv. „mambo“)

Cvičenky A i B

- II. = I.

- III. 1 – 2 skokem stoj rozkročný – upažit
3 – 4 skokem stoj spatný – připažit

- IV. 1 - skokem stoj rozkročný – upažit
2 - skokem stoj spatný – připažit
3 – 4 = 1 – 2

- V. – VIII. = I. – IV. ale „mambo“ opačně, cvič. A začíná pravou vpřed, cvič. B pravou vzad

- 10) ZP – dvojice vedle sebe levým bokem na střed kruhu
(cvič. A vnitřní, B vnější kruh) - připažit, tyč před tělem dole rovně

Cvičenky A

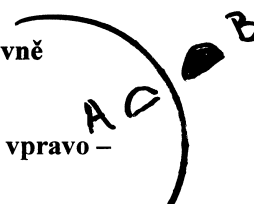
- I. 1 – 4 čtyři kroky vpřed, začíná levá
II. 1 – 2 výkrokem levé vlevo podřep úložný pravou – úklon vpravo – vzpažit, tyč nad hlavou rovně
3 – 4 přinožením levé stoj – vzpřim – připažit
III. 1 – 4 čtyři kroky vpřed, začíná pravá (P, L, P, L)
III. 1 – 4 čtyřmi kroky (P, L, P, L) vpravo si cvičenky vymění místo

Cvičenky B

- I. – IV. = I. – IV cvičenek A ale opačně

Při výměně místa jde vždy vnitřní cvičenka předem a vnější zadem (za cvičenkou). Cvičenky uvnitř kruhu začínají vždy levou, cvičenky vnějšího kruhu pravou.

- 11) ZP – dvojice stoj čelem k sobě – spojit za tyče v připažení – pohyb volně po ploše
Taneční kroky – polka, valčík, poskočný klus, cval

Pokračování příště.
Jarina Žitná

Zkuste si zacvičit!

- 1) mírný podřep – mírný hrudní předklon a předklon hlavy – tyč před kolena rovně
- 2) podřep úložný levou – tyč k pravému rameni svisle, pravou vzhůru
- 3) stoj rozkročný – rovný předklon – tyč nad hlavu rovně
- 4) stoj úložný levou – vzpažit zevnitř – tyč v pravé na konci (rozumí se, že je tyč šikmo v prodloužení pravé)
- 5) stoj spatný – připažit – tyč v levé na konci u levého boku svisle – volný konec opřen i zem
- 6) stoj – tyč na lopatkách rovně
- 7) stoj – tyč vzadu dole rovně
- 8) klek úložný levou – tyč nad hlavou rovně

Pro zdraví - cvičíme na židli.

Rozvojem techniky přibývá sedavého zaměstnání. Od dětství ve školních lavicích po důchod u televize, trávíme značnou část života vsedě. Páteř ztrácí správné fyziologické zakřivení, záda se kulatí, hlava a ramena vystupují vpřed, břicho je povolené. Toto není jenom defektem na postavě, ale ohrožuje také správnou funkci vnitřních orgánů a ve většině případů je příčinou bolesti zad.

Co proti tomu? Nabízím několik nenáročných, ale velmi účinných pohybů, jejichž časté, pravidelné opakování zaručí správné držení těla a tím vyvarování se výše uvedených problémů. Pohyby jsou tak malé, že se dají dělat vsedě kdekoli a kdykoli si na ně vzpomeneme. Jedinou podmínkou je možnost soustředění mysli na procvičovanou oblast. Nelze tedy cvičit při řízení auta nebo při práci, která vyžaduje plné soustředění. Jsou však chvíle ve veřejných dopravních prostředcích nebo doma, kdy je prospěšné myslet na sebe.

Pro správné držení hlavy a protažení šíje:

I. Sed ruce seshora na stehna u trupu. S nádechem (dále Ná) zatlačíme bříška dlaní do stehien od těla, soustředíme mysl na krk a vnímáme pocity, které pohyb způsobí.

1) S výdechem (dále Vý) otáčíme hlavu do strany, s Ná zastavit pohyb, s Vý pokračovat s otáčením (celkem 3x), v max. otočení (brada k rameni) zůstat dle možností. Pak Ná a s Vý pomalu vrátet hlavu zpět. Následuje uvolnění kroužením ramen a „vikláním“ hlavy (současně táhne temeno vzhůru a lebka hmitá ze strany na stranu)

2) S Vý obtočíme hlavu seshora 1 paží (její prsty k opačnému uchu), s Ná zatlačí ruka a hlava proti sobě, s Vý ruka táhne uvolněnou hlavu do úklonu postupem jako u bodu 1)

3) S Vý natočí brada nad klíční kost a zepředu obtočí rukou (spocívá na temeni), druhá ruka uchopí zespodu sedátko, s Ná zatlačí ruka a hlava proti sobě, s Vý ruka táhne uvolněnou hlavu do předklonu postupem jako u bodu 1).

4) „Pádlování“ – spojené ruce v pokrčení předpažmo a) v čelné rovině b) v boční

5) „Vážení“ v pokrčení připažmo, předloktí vpřed, 1 dlaň dolů, 2. nahoru. V Ná pohyb předloktí ve směru dlaně a úklon hlavy na stranu dlaně, která je a) vzhůru b) dolů

II. „Modlení“ s Ná zatlačit prsty spojených rukou k tělu, s Vý a) sklonit bradu b) táhnout jeden loket do strany c) táhnout jeden loket vzhůru, druhý dolů

Proti kulatým záďům:

1. Sed ruce malíkovou hranou na stehna. S nádechem zatlačíme lokty dolů a ruce do stehien. Vnímáme narovnění zad.

2. Rukama uchopíme zespodu po straně sedátko židle a s Ná se snažíme toto sedátko pod sebou nadzvednout. S Vý náklon hrudníku vpřed postupem uvedeným u I-1) – uvolnění položením předloktí na stehna s uvolněním trupu i hlavy. Vnímáme zapojení záďového a prsního svalstva.

Pro správné postavení pánve :

1. Napnout nohy roznožmo a s V ý zatlačit paty do země .Vnímáme intenzivní podsazení pánve .

2. Sed s napnutýma nohama ,které v kotnících překřížíme:

S V ý obě paty zatlačíme dolů k zemi a od těla. Vnímáme podsazení a stah svalů pánevního dna.

3. Sed s napnutýma nohama u sebe: S V ý tiskneme k sobě vnitřní strany nohou. Vnímáme intenzivní stah břišních svalů v podbřišku, všech hýžd'ových svalů. a přitahovačů stehen.

Na bederní a křížovou oblast, posílení břišních svalů:

Sed a Ná jako u I.

1.S V ý spojit ruce , s Ná napnuté paže zatáhneme s vytočením dlaní od těla

a)šikmo vpřed b)šikmo do stran (čím níže ruce táhnou, tím níže na páteři projevuje).

2.S V ý 1)tiskneme k sobě kolena. Vnímáme účinek na břicho. Když zůstane stisk, tak v Ná napětí v bedrech.

2) střídavě přednožujeme dovnitř napnutou nohu

3)střídavě přednožujeme povýš skrčenou nohu

Cviky na křížovou oblast a břicho: Sedíme s nohama rovnoběžně mírně od sebe, celá chodidla na zemi, dlaně rukou dáme na kolena. S Ná zatlačíme dlaně do kolen (napětí v kříži), s V ý střídavě vysunujeme jedno koleno vpřed (vnímáme práci břišních svalů na straně vysunutého kolena) .

.Naordinujeme-li si aspoň po jednom cviku z každé skupiny (výběr podle toho, kde nás nejvíc „bota tlačí“) několikrát denně po dobu nejméně jednoho týdne (jako antibiotikum) s vnímáním jejich účinku, vytvoříme si podmíněný reflex, který způsobí, že např. při myšlence na paty automaticky podsadíme pánev a při myšlence na krk dáme hlavu do správné polohy.

Vytrvalost a užitek z cvičení přeje

Eva Trejbalová, cvičitelka integrální jógy Sokola Náchod

Poznámka!

Pozor! Článek nebyl názvoslovně upraven, je však názorný a pochopitelný.

Nepodceňujme hypermobilitu!

Zkušenosti z pléna

Připomínku a vlastní zkušenost zaslala cvičitelka z Olomouce.

Nepodceňujme hypermobilitu! Stelinka přišla do cvičení v necelých 4 letech a neuměla pořádně chodit, ani běhat. Byla nesmírně živá a pohyblivá, s rozkoší dělala rozštěp. Přes přirozená cvičení se nám podařilo naučit se stoj rozkročný a sed roznožný na pouhých 90 stupňů rozpětí. Dnes vám Stela řekne, že 10. května bude mít 6 let a že půjde do školy, na zápisu odrecitovala báseň o 4 slokách a bude pokračovat ve cvičení v TeamGymu. Dám ji na krku ceduli s nápisem: Pozor hypermobilita! Kdyby padla do ruky baletnímu studiu...

Jako cvičitelka RDPD se přikláním k tomu, že dívek s hypermobilitou je jedno procento plus, ovšem chápu, že v mladším školním věku to už nelze poznat. (Na mojí Stelince by to nikdo nepoznal). Pak nabýváme dojmu, že se nic neděje, a když je děvčeti 18, tak se ptáme, proč má migrény.

Hypermobilita je rozšířenější než si myslíme.. Nejsem schopna na toto téma napsat fundovaný článek, mým cílem je upoutat pozornost k této problematice a přenechat zkušenějším.

S úctou a respektem
Nazdar

Věra Ditrichová,
Sokol Olomouc

Hry v tělocvičně i v přírodě

Uvedené hry jsou dílem účastníků školení II. třídy všestrannosti, který se konal v roce 2012 na Severáku v Jizerských horách.

Bez her se ve cvičení žactva neobejdeme. Do cvičební hodiny jsou zařazovány podle svého zaměření, ty dnes uvedené se hodí na začátek do úvodní rozechřívací části hodiny, ale právě tak dobře je možno zařadit je na závěr jednotky, kde znamenají uvolnění a jsou zárukou radostného a spokojeného konce hodiny.

Ať však zařadíme jakoukoliv hru do kterékoliv části hodiny, je třeba dbát na dokonalé vysvětlení pravidel a jejich dodržování – a jistě není třeba připomínat fair play.

Indiánská honička (Honička do kruhu)

Část CJ: úvodní

Pomůcky: žádné

Místo: vymezený prostor

Zaměření: rychlost, vytrvalost, spolupráce

Organizace: na začátku dva honiči

Pravidla: Honiči se drží za ruce a musí vytvořit kruh spojením rukou

kolem honěného. Teprve tehdy je honěný chycen a přidá se k honičům, tzn. že řetěz honičů se prodlužuje.

Při přetržení řetězu chycení neplatí. Honiči se musí teprve opět chytit.

Prorážení řad honičů není dovoleno. Může však probíhat v mezerách mezi honiči, pokud je tam místo.

Vyhrává ten, kdo zůstane jako poslední (nechycený).
Obměna: Možno taky určit na začátku hned dva páry honičů
a každá skupinka honí sama za sebe a vítězí honiči, kteří vytvoří
nejdelší řetěz.

Gordický uzel

Varianta A:

Cvičenci utvoří kruh tak, aby se dotýkali ramený. Potom zavřou oči a každý předpaží levou ruku a uchopí ruku svého spoluhráče. Nesmí chytit ruku svého souseda. Totéž provedeme i s pravou rukou.

Cílem hry je rozplést uzel, který vznikl. Spojení se nesmí rozdělit, pokud vznikne bezvýchodná situace, cvičitel rozdělí jedno ze spojení.

Hra je vhodná pro 5-15 cvičenců. Pokud jich máme více, můžeme je rozdělit do více skupinek.

Typ:

Pro větší zábavu lze děti rozdělit na dvě menší skupinky. Vítězí ta, a která z nich se dřív rozplete.

Hra není úplně zahřívací, na druhou stranu při rozplétání se cvičenci mohou pěkně „zapotit“ a zároveň i protáhnout.

Malý zásobník her připravených frekventanty uvedeného školení zaslal

Jan Nemrava, místonáčelník ČOS

Duben - jaro – kolo

Jarní cyklistická hodina v přírodě

Letošní podivná zima je už definitivně za námi a naše bicykly netrpělivě čekají na první vyjížděky.

Než oznámíme termín příští cyklistické hodiny stručnou poznámkou, nezapomeňme připomenout našim klukům a holčákům, že každý cyklista je

- účastníkem silničního provozu s povinností dodržovat dopravní předpisy
- že kolo má povinnou výbavu (dvojí brzdy, odrazka přední a zadní, odrazky ve výpletu obou kol, zvonek atd.)
- že je povinnost mít helmu
- že naše kolo si zaslouží mít provedenou řádnou údržbu po zimním rezivění ve sklepě, na balkoně či ve stodole

Po této přípravě můžeme naplánovat cvičební hodinu v přírodě, tentokrát jako cyklistickou.

Za místo konání zvolíme hřiště u sokolovny, u školy nebo jiný prostor v nejbližším okolí.

Cílem cvičební hodiny je obnovit základní dovednosti nutné pro zvládnutí jízdy na kole.

Tato cvičení provádíme na rovném úseku hřiště, na rovině a pod.

- vedení kola jako chodec (volba „lepší“ strany pro nasedání a sesedání)
- jízda „koloběžkovým“ způsobem tj. stoj na jednom pedálu a odrážení druhou nohou, zapojit brzdění přední a zadní brzdou
- nácvik nasedání na kolo, krátká jízda, brzdění a sesedání

- nácvik jízdy ve skupině s dodržováním stanoveného pořadí

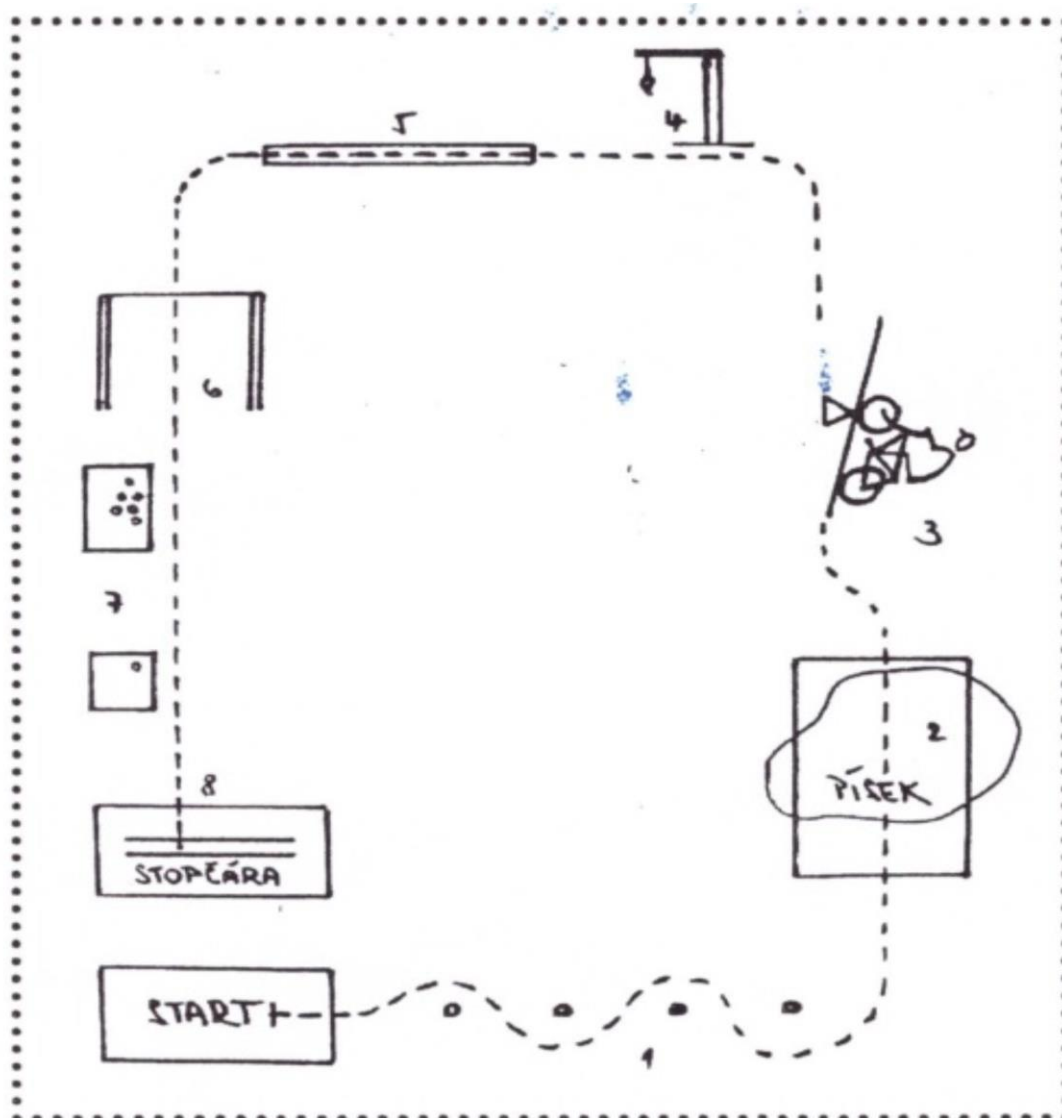
Cvičební hodina vyvrcholí absolvováním cyklistické jízdy zručnosti (gymkhana).

Na celé ploše hřiště využijeme stojících překážek nebo postavíme jednoduchým způsobem překážky umělé. Označíme místo startu a cíle. Úkolem závodníka je absolvovat na příklad tyto disciplíny:

- 1) slalom mezi kužely
- 2) průjezd pískovým doskočištěm
- 3) přejezd překlápějícího prkna
- 4) dotek zavěšeného předmětu ve výšce 2 – 2,20 m
- 5) přejezd úzkého prkna
- 6) podjetí laťky (provazu) ve výšce 1, 2 – 1,5 m
- 7) přemístění kamínku z jednoho stolu na druhý
- 8) krátký rychlostní úsek (15 m) a bezpečné zastavení na „stopčáře“ v cíli

Měříme čas průjezdu celou dráhou, nesprávné provedení nebo sesednutí z kola oceníme časovou přírážkou, vyhodnotíme výsledky.

Na závěr připomeneme nutnost ošetření kola, promazání řetězu, přesmykače, lanek a brzd a naplánujeme cyklistickou vyjížděku do nejbližšího okolí za jarní přírodou.

Nejenom pohybem živ je sokol.... K národním kořenům...

7. březen 2015 – smetanovské matiné v Národním divadle

Vždycky jsem byla přesvědčena, že právě hudba je jednou ze složek, které vytvářejí identitu národa. U malého národa je to asi ještě nápadnější a důležitější.

Budeme-li mluvit o české národní hudbě, je nutno začít jménem geniálního českého skladatele Bedřicha Smetany. Popisu jeho ne právě šťastného osobního života, jeho úspěchům i těžkostem a prohrám jsme se věnovali na stránkách Sokolských souzvuků loni v rámci Roku české hudby. Tuto část našeho vzpomínání letos vynecháme a věnujeme se raději jeho skladatelské i dirigentské práci v českém národním životě jeho doby a významu jeho tvorby pro dnešek i pro budoucnost.

Sobotní matiné v budově Národního divadla poskytlo všem přítomným divákům (a bylo mezi nimi spousta sokolů!) možnost společně se vrátit ke Smetanovu odkazu – a to ještě v budově, která s celou jeho tvorbou a životem podstatně souvisí.

Celou akci uvedl vynikající projev místopředsedy Smetanovy společnosti, pana Dr. Václava Němce. Přivítal přítomné diváky z domova i ciziny, jmenovitě dokonce i nás, členy sokolských jednot a ČOS.

Pak už se soustředil přímo na Smetanovu hudbu, její genialitu, její ocenění na světových operních scénách i koncertních podiích. K hodnocení použil slova univerzitního profesora Otakara Hostinského, uznávaného hudebního skladatele J. B. Foerster a Gustava Mahlera, který měl k české hudbě velmi blízko.

Profesor Hostinský v roce 1894 při příležitosti odhalení Smetanovy busty ve foyeru ND řekl:

„Jsme na posvátné půdě Národního divadla, které je posvěceno celou Smetanovou bytostí, jeho snahami i tužbami, jeho slzami radostnými i bolestnými, křivdami, které se mu děly, i triumfy, které zde slavil... Jsme zde na bojišti, na němž on jako pravý bohatýr zápasil, krvácel a vítězil.“

Půda Národního divadla je skutečně posvěcena jedinečným souborem osmi dokončených oper z českého prostředí a nesčetnými úspěchy divadelními.

Nestor českých hudebních skladatelů Josef Bohuslav Foerster vzpomíná na dobu, kterou prožil s Gustavem Mahlerem v Hamburku.

„Mahler se setkal s geniem Smetanovým již r. 1885 v Praze jako kapelník německého divadla. Jelikož měl vřelý zájem o českou hudbu, pociťoval vždycky, že také kořeny jeho vlastní tvůrčí práce kotví v české zemi – navštěvoval pilně české divadlo a poznal nejen Prodanou nevěstu, ale také Dalibora a Hubičku.

Provedení prodané nevěsty v Hamburku se událo za neobyčejně příznivých okolností – geniální dirigent, v jehož srdci zněla Smetanova hudba se svou jasnou líbeznou svěžestí, prostou vroucností a tklivou pravdivostí, a vedle něho česká Mařenka Foersterová – Lautererová, český Kecal Vilém Heš a český Vašek Weidmann, pražský rodák. Na jevišti se chopil žezla Smetanovou hudbou fascinovaný ředitel Jauner z Vídeňské Dvorní

opery.

Premiéra Prodané nevěsty náleží jistě k nejvýznamnějším a nejslavnějším premiérám za éry Mahlera – Polliniho. Sjeli se tenkrát do Hamburku ředitelé a kapelníci z celého Německa, aby poznali dílo, které na hudební a divadelní výstavě ve Vídni dobylo světové slávy. Vzorné provedení hamburské se skutečně stalo velké řadě německých divadel vzorem. V Hamburku byla naše Prodaná nevěsta zvana „Vyprodaná nevěsta“, neboť byla brzy vítanou operou kasovní.

Mahler si tak zamiloval Smetanu, že uvedl později v repertoár Dvě vdovy, Hubičku a Dalibora. Při studiu Hubičky byl nejvíce uchvácen. Mistrovsky vystavěné první jednání srovnával co do architektury s prvním aktem Wagnerovy Valkýry, horoval přímo pro tu hudbu, naplněnou nejčistším citem a bolestnou krásou.

Mohu potvrdit, že sám Foerster horoval pro Hubičku – byl přímým účastníkem pražské premiéry. Nejednou se v našich rodinných setkáních zmínil, že tuto operu pokládá v souboru Smetanových oper za dílo, kde se nejideálněji prolula hudba s libretem, scénu s ukolébavkami rád uváděl jako vrcholný příklad.

V této souvislosti několik poznámek k ukázce klavírní tvorby Smetanovy. Cyklus Sny pochází z doby, kdy ohluchlý skladatel komponoval také Hubičku. K sólovému klavíru se tehdy vrátil po delší přestávce, kdy vedle započaté tvorby operní plnil mnohé veřejné závazky, které vyvrcholily jeho osmiletým uměleckým působením prvního kapelníka v čele opery Prozatímního divadla – budova byla včleněna do konečné podoby tohoto Národního divadla. „Sny“ jsou souborem 6 skladeb. Druhou z nich je Útěcha. Další skladba na pořadu sobotního matiné – Před hradem – zaujímá ve „Snech“ páté místo. V klavírním cyklu „Šest charakteristických skladeb“, který Smetana ve svých 24 letech označil jako opus 1 (i když už byl autorem mnoha skladeb) a věnoval slavnému Lisztovi, tuto pozici zaujímá Válečník. Klavírista Jan Heřman právě touto skladbou elektrizoval nadšení posluchačů svých smetanovských recitálů v době okupace. V „Mé vlasti“ tuto pozici zaujímá Tábor. Válečník - Před hradem - Tábor... Zajímavá souvislost a dokonce shoda základní tóniny.

Uvědomujeme si vůbec, že vedle souboru 8 dokončených oper stojí tak rozsáhlá tvorba věnovaná sólovému klavíru? A musím zdůraznit, mezi námi je dnes paní Elisabeth Geiger z Lucemburska, která mimořádným finančním darem umožnila, aby nahrávka a vydání tohoto obrovského souboru vůbec mohly být dokončeny. Podivuhodná resonance doby, kdy právě před 700 lety byla založena nová lucembursko-přemyslovská dynastie. Většina programu sobotního matiné však byla věnována Smetanově operní tvorbě.

Všech svých 8 dokončených oper Smetana psal s představou, že budou provozovány na scéně Národního divadla. V závěru svého života dočkal se v tomto prostoru pouze Libuše.

V budově Státní opery jsem si nedávno povšiml informace, kolik desítek českých oper je v současné době na repertoáru významných světových scén po celém světě. Když se ovšem pak dočítáme o způsobu, jak jsou tyto opery na těchto scénách uváděny (existují samozřejmě čestné výjimky) a jak se tedy tamní návštěvníci pak asi dívají na reálie naší kultury a historie, nutně dojdeme k závěru, že není na širém světě scény, která by poskytla VZOR, jak to kdysi učinil geniální Mahler s Prodanou nevěstou v Hamburku. Je to úkol, který může splnit jedině toto Národní divadlo – bojiště, na němž nejen Smetana, ale i ale i ostatní jeho následovníci jako praví bohatýři zápasili, krváceli a vítězili.

Dr. Němec v závěru své úvodní řeči poděkoval vedení ND, účinkujícím umělcům, přítomným významným hostům a všem, kteří se sešli v naší „Zlaté kapliče“.

Nemohu se však zbavit pocitu vděčnosti za toto matiné – bylo přímo cítit, jak všichni

přítomní milují Smetanovu hudbu a vnímají její poselství krásy, vnitřní pohody a plnosti .

Nemohla jsem si také nevzpomenout na svého tátu, který kdysi prohlásil, že českým operám, především Smetanovým, dává přednost před dalšími světově proslulými díly. To proto, že vyjadřují prosté a skutečné lidské city a (kromě tragicky hrdinského Dalibora) jejich témata jsou tak prostá, jako je prostý život obyčejných lidí. Nevraždí se v nich, nebojuje – žádné „mordy“ a tragedie. Po shlédnutí kterékoli ze Smetanových oper člověk jde domů plný vnitřní radosti a pohody – a to není málo!

Jarina Žitná

Těžké vzpomínání „Katyňský masakr“

Jak vůbec začít vysvětlovat nevysvětlitelné? A jde to? Jak bude v budoucnosti uchovávána historická paměť nejen našeho národa, ale lidstva vůbec? Něco jiného je vlastní zkušenost, která se liší od té zprostředkované. Mluvíme-li o druhé světové válce, jejích příčinách, průběhu a zakončení, je jasné, že s pokračujícím časem ubývá a bude ubývat přímých účastníků s jejich osobními specifickými zkušenostmi a bude převládat paměť kolektivní, která zanechává stopu v životě národa. Stejně tak to bylo i u dalších a třeba mnohem starších údobích lidských dějin.

Jestliže je pravda, že historie je učitelkou národů a dostatečně přesvědčivě zobrazuje věčný zápas o lepší život na této zemi, o svobodu, demokracii a humanismus, nemohou nám být lhostejné události z doby minulé, které tento věčný zápas mezi rozumem, poznáním a nevědomostí, lhostejností a pasivitou přesvědčivě ilustrují. Dáte-li si jen trochu práce s přemýšlením a srovnáváním nejrůznějších historických zkušeností, uvědomíte si, že každý z nás je jen kolečkem v obrovské mašinérii souboje mezi dobrem a zlem, lidskostí a nelidskostí, mezi člověkem a dělem, který vystrkuje své růžky v každém z nás! Bohužel se zdá - a to i když víme, že člověk se učí především z vlastních chyb – jsme nepoučitelní.

Informace o tom, co se v r. 1940 v polské Katyni skutečně stalo, byly poměrně dlouho naprosto veřejnosti neznámé nebo známé pouze částečně a vlastně nikdo pořádně nevěděl, co se tam vlastně stalo – nebo kdo tam vraždil a proč.

Teprve někdy v roce 1990 – o mnoho let po činu – v době perestrojky za Gorbačeva, se ruská vláda veřejně k hroznému činu přiznala a vysvětlovala události hromadné popravy vysokých činitelů vojenských i polské inteligence jako důsledky stalinismu. Celá událost, která poznamenala svými důsledky začátek druhé světové války je důkazem, že moc jako taková nemá studu, řídí se pouze sama sebou a jakékoliv náznaky prostého lidství jsou jí cizí.

1.září 1939 Německo přepadlo bez vyhlášení války Polsko. Mohlo si to dovolit, bylo totiž značně posíleno paktem „Ribbentrop – Molotov“, který uzavřelo se sovětskou vládou. To samo o sobě už bylo neuvěřitelné. V témže roce Němci povraždili na území Polska kolem šedesáti tisíc lidí, další byli posláni do koncentračních táborů. 17. září se k agresii připojil Sovětský Svaz a dva největší totalitní režimy té doby mezi sebe rozdělily polské území. Do sovětského zajetí se dostalo asi 250 tisíc Poláků, kteří byli postupně propouštěni na svobodu, v září a listopadu toho roku zbylé zajatce převzala NKVD. Bylo to asi 15 tisíc důstojníků, policistů a členů velitelského sboru polské armády a kromě toho přibližně deset tisíc příslušníků polské inteligence – ta byla zajata mimo

bojové operace a většinou nebyla v aktivní službě.

V únoru 1940 začínají masové deportace Poláků do vnitrozemí SSSR, ve čtyřech vlnách bylo vysídleno asi 1,2 milionu Poláků. 5. března 1940 přijalo nejvyšší velení státu (Stalin, Berija, Kaganovič, Kalinin, Vorošilov) na Berijův návrh usnesení o fyzické likvidaci polských zajatců jako lidí nepřátelských státu – byli odsouzeni k trestu smrti zastřelením. Plán likvidace byl rozvržen asi na pět týdnů a uskutečněn v prostoru několika míst v Polsku. Nejznámější je Katyně, ale je nutno jmenovat i další – Ostaškov a Starobilsk a další. Celkem tam bylo povražděno a do masových hrobů pohřbeno něco mezi 15. – 28. tisíci lidí, udávané počty kolísají. Mezi popravenými se vyskytují známá jména – např. bratra premiéra polské exilové vlády Franciszka Sikorského, nebo otec známého režiséra Jakub Wajda.

Když se konečně změnila situace a SSSR byl ve válečném stavu s Německem, požádala polská exilová vláda Sovětský svaz o vydání vězněných občanů a vojáků – věřili totiž, že někde žijí. Stalin se vymlouval, tvrdil, že uprchli a nikdo o nich nic neví. V roce 1943 objevila německá armáda na obsazeném území první masové hroby – což se jí určité hodilo a hned to také využila k propagandistickým účelům. Obvinila z hromadné vraždy Sověty a ti, samozřejmě, celou věc popřeli a naopak za viníky označili Němce. Následovala vzájemné obviňování, až konečně 17. dubna 1943 Německo i Polsko podalo žádost o prošetření k Mezinárodnímu Červenému kříži. Došlo k rozsáhlým exumačním pracím a 28. – 30. dubna 1943 bylo podle stop podáno jednoznačné vysvětlení – viníky jsou Rusové. Otázka Katyně byla později projednávána i u Norimberského soudu, ale důkazy obou stran byly odmítnuty.

SSSR dokázal mlčet a mlžit čtyřicet let. V roce 1987 byla ustavena vyšetřovací komise, která poskytla světu skutečné informace a v r. 1990 Sověti konečně připustili svou vinu. Většina exhumovaných byla zavražděna s rukama svázanými za tělem ranou do týla. V Katyni a dalších místech se neválčilo, ale vraždilo.

V dubnu 2007 se měla konat v Katyni vzpomínková akce k uctění památky zavražděných. 10. dubna došlo k další katastrofě. Letadlo, na jehož palubě byli členové polské vlády a prezident státu Lech Kaszynsky s manželkou, se zřítilo a ze sta pasažérů nikdo nepřežil!

I po dlouhých letech Katyně varuje – a kdo má jen trochu rozumu, určitě chápe proč a před čím!

Jarina Žitná

Přemýšlejme s Jiřím Hanzelkou - dokončení

Ptal jsem se na rasismus a chci se zeptat i na antisemitismus. Konkrétně na antisemitismus v bývalém Sovětském svazu. Setkal jste se tam s jeho projevy?

Bylo až s podivem, jak jednotný byl v tomhle směru Sovětský svaz. Vůbec jsme se v tom nevyznali. Byl to vlastně paradox. Když si proberete jména vůdčích postav Velké říjnové revoluce, otců a kmotrů sovětského komunismu, najdete mezi nimi mnoho Židů. Stáli u kolébky Sovětského svazu, ale do šedesátých let se vytratili. Na vedoucích místech jsme už mnoho Židů nepotkávali. Ostatně neměli jsme důvod po tom pátrat.

V rozhovorech jsme nabyli dojmu, že Židé nemají v rukou tolik moci, jak se Rusové domnívali. Jediné pole, kde měli dveře dokořán – upozorňovali nás na to shodně různí lidé v různých koutech Sovětského svazu – bylo hudební interpretační umění. Ostatně svět poznal mnoho vynikajících sovětských klavíristů, houslistů i dirigentů.

Všude, kde toto téma přišlo na přetřes, jsme cítili ten tradiční spodní proud antisemitismu, hnací sílu jeho krutosti: závist. Když jsme se snažili tato projevy utlumit, neuspěli jsme.

Nikdo nechtěl slyšet, že Židům od doby diaspory nebylo dovoleno zabývat se většinou činnostmi, kterými se živil ostatní svět. nezbývalo jim než činit se v obchodě a peněžnictví. Museli vyniknout, aby přežili.

Na území někdejšího Sovětského svazu jsme pochopili, jak snadné je vyvolat pogrom se všemi jeho hrůzami ve společnosti tak prosáklé antisemitismem.

Dotkli jsme se několika oblastí, kde nedostatek tolerance vede někdy k přímému ohrožení jedince, nebo dokonce k ohrožení celých skupin. Ale existují kategorie lidí, například politici z povolání, kteří mají konfrontaci s názorovými protivníky jaksí v popisu práce. Obávají se, že by toleranci k nim zaplatili ve volbách ztrátou hlasů. Nezačíná tady začarovaný kruh příčin a následků netolerance?

To je příklad mimořádně citlivý. Politici a veřejní činitelé vůbec patří k nejsledovanějším lidem ve společnosti. Svým jednáním do značné míry předznamenávají společenské ovzduší. Jestliže je špičkový politik arogantní a netolerantní, časem začne být taková i celá společnost. A v zemi, kde je podstatný díl moci v rukou tolerantních politiků, přibývá tolerance a lidé si nejen naslouchají, ale také se slyší. A začnou chápat, že konfrontace přesně formulovaných a důsledně obhajovaných myšlenek znamená nevyhnutelně konfrontaci lidí. Názorový protivník nemusí být nepřitelem!

Ve veřejném životě více než kde jinde platí, že příklady táhnou. Uvidí-li společnost, že její volení zástupci jsou schopni vnímat a respektovat názory těch druhých, začne jejich toleranci vyžadovat jako základní pravidlo komunikace. Nezapomenou na ni u volební urny.

Možná si říkáte, že to je naivní pohled. Snad je tu i přání otcem myšlenky. Ale v novinách i na televizních obrazovkách začíná být slovo tolerance doma. A z hromadných sdělovacích prostředků je do každodenního života přece jen o krůček blíže než z vědeckých knihoven.

Myslím teď na příslovecné kapky vody, které vítězí nad tvrdostí kamene. Potřebují k tomu jen dost času!

Máme ho skutečně ještě dost?

S Jiřím Hanzelkou rozmlouval, korespondoval a mlčel Jaromír Slomek.

Jiří Hanzelka se narodil r. 1920 a zemřel roku 2003. Jeho útlá knížečka nazvaná „O toleranci – zamyšlení cestovatele na konci století“ vyšla v roce 1999 dotisk roku 2002. Přečtete-li si však tyto úvahy, bude se Vám zdát, že byly napsány dnes. Bohužel, ještě stále se svět - a tedy ani my - nepoučili.

Kalendárium

1. duben 1565 - bylo založeno Rio de Janeiro – jedno z nejdůležitějších měst Ameriky
1906 - byla podepsána mezinárodní Konvence o ochraně užitečného ptactva, slaví se jako Mezinárodní den ptactva
1922 - na Madeiře zemřel poslední rakouský císař a český král z dynastie habsbursko – lotrinské Karel I.
2. duben 742 - narodil se Karel I. Veliký - francký král a římský císař
1805 - narodil se „pohádkář“ Hans Christian Andersen
1967 - vyhlášen Mezinárodním dnem dětské knihy
3. duben 1682 - zemřel španělský malíř Bartolomé Estéban Murillo
1882 - narodil se prof. Vincenc Lesný – český orientalista, průkopník studia novindických jazyků
1912 - narodila se vynikající česká herečka Jiřina Štěpničková

- 1962 - zemřel spisovatel a novinář Josef Kopta (legionářská zkušenost, známý je „Hlídač č. 11“ a především legionářská trilogie „Třetí rota“)
4. duben 1832 - narodil se český architekt prof. Josef Zítek – projektant a stavitel ND a Rudolfiny - novorenesanční sloh
- 1882 - narodil se český malíř, grafik, sochař a teoretik výtvarné výchovy Emil Filla
- 1932 - biochemik Charles King izoloval jako první vitamin C
- 1932 - zemřel v Praze spisovatel a kritik F. X. Šalda
6. duben 1812 - narodil se ruský filosof, spisovatel, publicista Alexandr Ivanovič Gercen
- 1892 - narodil se americký průkopník letecké dopravy Donald Douglas. Jeho jméno nese i nejslavnější letadlo všech dob Douglas DC. Od roku 1932 létá dodnes.
- 1912 - narodil se český kanoista a olympijský vítěz Jan Brzák
7. duben 1932 - narodil se český písňový textař a básník Petr Rada (Modlitba pro Martu)
9. duben 1862 - narodila se malířka a grafička Zdenka Braunerová
10. duben 1922 - zemřel Jiří František Chaloupecký – přední činitel dělnického tělocvičného hnutí , iniciátor spartakiády na Maninách
11. duben 1912 - narodil se český cestovatel František Alexander Elstner – propagátor českého automobilu Škoda - Aero
12. duben 1012 - na český knížecí stolec usedl Oldřich, syn Boleslava II.
- 1922 - zemřel český houslista a hudební skladatel František Ondříček
- 1942 - narodil se trampský písničkář a kytarista známý jako Miki Ryvola
- 1972 - výnosem Ministerstva kultury zřízena CHKO Český kras
- 1992 - zemřel orientalista prof. ThDr. Alois Musil. Věnoval se politické i vědecké činnosti v Arabii, výzkumy v Petře , objevy – světové senzace. Profesor na UK.
13. duben 1912 - narodil se vynikající český violoncellista Miloš Sádlo
14. duben 1912 - největší parník světa Titanic narazil na ledovec a následující den se potopil
- narodila se herečka Stella Zázvorková
16. duben 1972 - v USA vypuštěna kosmická loď Apollo 16 se čtyřmi kosmonauty na palubě
- zemřel český herec, režisér a pedagog Rudolf Deyl starší
18. duben 1955 - zemřel Albert Einstein – teorie relativity
- 2002 - zemřel legendární etnograf a mořeplavec Nor Thor Heyerdahl (Kon – Tiki a rákosový vor Ra)
19. duben 1882 - zemřel v Londýně přírodovědec Charles Darwin, objevitel evoluční teorie
20. duben 1942 - v Mauthausenu popraven nacisty novinář a odbojový pracovník Václav Sinkule
- 1970 - vyhlášen tzv. Den země (ekologie)
- zemřel vynikající český herec Vlastimil Brodský (Hajaja z Večerníčků)
23. duben 1902 - v Reykjavíku na Islandu se narodil spisovatel Halldór Kiljan Laxness, nositel Nobelovy ceny za literaturu z r. 1955
- 1922 - narodil se český filmový a televizní režisér Jiří Sequens
24. duben 1822 - narodil se slovenský národní buditel a básník Janko Kráľ
- 2002 - Poslanecká sněmovna přijala usnesení k tzv. „Benešovým dekretům“

(nezpochybnitelné, nedotknutelné, neměnné, platné!!)

25. duben 1932 - narodil se český plavec, přemožitel kanálu La Manche František Venclovský

27. duben 1762 - zemřel hudební skladatel Jan Josef Brix

28. duben 1462 - v Českém Krumlově zemřel šlechtic a politik Oldřich II. z Rožmberka, Vybudoval v Jižních Čechách obrovské panství, které v určitých dobách dokázalo oponovat i samotnému českému králi

1922 - narodila se česká operní pěvkyně Miloslava Fidlerová

29. duben 1982 - výroční den narození francouzského choreografa, tanečního novátora Jeana Georgese Navarra byl vyhlášen Mezinárodním dnem tance

30. duben 1912 - zemřel v Kolíně sokolský kapelník a skladatel František Kmoch

1945 - těsně před koncem II. svět. války spáchal sebevraždu jeden z největších „gaunerů“ (pardon!) všech dob Adolf Hitler

Večeře u laureáta Nobelovy ceny

Při přípravě dubnového kalendáře jsem náhodou narazila na výročí narození Halldóra Kiljana Laxnessa – a najednou jsem byla zpět na Islandu v roce 1969. Zase jsem byla promočená až na kost, čvachtalo mi v botách při brodění řek, nemilosrdný vítr foukal jako vždy do tváře, ale občas i vykouklo slunce. Víc než 600 km pěšky s třicetakilovým batohem na zádech nebyla žádná legrace, ale člověk poznal, co a kolik snese – a poznal mnoho zajímavých lidí. Nikdy mne však nenapadlo, že bych se mohla osobně seznámit s takovou autoritou, jakou byl ve své době spisovatel Laxness.

Jeho pověst a autorita byla na Islandě neotřesitelná. Byl dokonce navrhován do funkce islandského prezidenta. Nepřijal – chtěl být raději dobrým spisovatelem. Faktem ovšem je, že bez jeho souhlasu se na Islandě nic nestalo a nemohlo stát.

V Laxnessově vile je dnes umístěno jeho muzeum. Po létech jsem znovu našla domeček asi 500 metrů od ní, kde jsme si tenkrát po dokončení přechodu ostrova od severu k jihu, „lízaly rány“. V roce 1969 byli Čechoslováci v cizině přijímání s otevřenou náručí. Při jednom z noclehů v blízkosti několika farem, kdy se na našich stanech třepetala naše malá vlajka, vzbudily jsme se voláním z venku: „Vivat Dubček!“ A tak jsme kromě několika dalších zajímavých návštěv dostaly pozvání ke spisovateli, jehož knihy jsme si vezly z domova a doufaly v získání podpisu. Byly jsme však včas varovány – zazvonit u vily a žádat podpis... v žádném případě. Byly jsme v Reykjavíku právě v době prvního výročí sovětské okupace, ve městě se konala velká demonstrace za Československo, ale byly jsme upozorněny naší ambasádou – nebylo by dobré se tam objevit - chtěly jsme se přece vrátit domů. Sedm českých žen v červených větrovkách se v těch dnech stalo značně populární, znaly jsme celou řadu těch místních občanů a oni znali nás. Byl mezi nimi i majitel islandské keramické manufaktury – keramika se tam vyráběla z lávy a českého kaolinu, prohlídka podniku byla velmi zajímavá. Z islandského svazu žen jsme se dověděly, že nás chtějí pozvat na sovětskou ambasádu – bylo nám jasné, že tam prostě nepůjdeme. Bez ohledu na možné následky.

Vyřešila to osoba, proti které se nemohl nikdo postavit. Na stejný termín jako Sověti nás úmyslně pozval pan Laxness. Tím to bylo vyřízeno! Z našeho domečku k vile to určitě nebylo ani 500 metrů. Měly jsme za sebou 600 km divokým vnitrozemím, ale tady jsme musely jet autem – o to se postarali naši krajané a pracovníci ambasády. Ani oni však nevěděli, jestli to bude pouze formální pozdravení s podepsáním přivezených knih, nebo něco víc.

Byla to velká slavnostní večeře, přátelská a srdečná. I přes jazykové potíže hovor jen

letěl, dověděly jsme se mnoho o práci velkého spisovatele, o poměrech na Islandě, o jeho kultuře a naopak! Nikdy nezapomenu na slova paní Laxnessové: „Já jsem byla v Československu se svým mužem dvakrát. Prvně to bylo hned po válce, obchody byly prázdné, ale nedostatek nikomu nevadil. Lidé byli plni elánu, usmívali se a čekali krásnou budoucnost. Při druhé návštěvě někdy v šedesátých letech však přímo tloukla do očí viditelná nespokojenost obyvatel, pasivita a nezájem....“ A to řekla žena, která byla u nás jen několik dní!

Dostaly jsme kartičky, vydané na Islandě při příležitosti československého státního svátku 28. října, knihy byly podepsány – byl to jakýsi symbolický závěr našeho – v té době neuvěřitelného - dvouměsíčního putování.

Přesvědčily jsme se o tom, že skutečně velcí lidé, lidé kteří něco dokázali a něco pro společnost znamenají, nejsou nafoukaní, ale naopak srdeční, přátelští a vstřícní – nikdy na to asi žádná z nás (bylo nás sedm) nezapomene!

A když už tohle vyprávím, tak ještě něco, co vypadá jako vtip. Ale není! Za celou tu dlouhou cestu ostrovem jsem já osobně nestopla ani jedno auto. Po návratu do Reykjavíku i mne občas držela „lenora“ a tak se mi těch asi 7 – 8 km po silnici do města na nádherné koupaliště s termální vodou zdálo strašně daleko! Šla jsem jako poslední a bez rozmyšlení jsem zamávala na první auto, které nás minulo. Šofér nás pozval dovnitř – a mne polilo horko. Starý, menší pán s knírkem a trochu divoce kostkovaným sakem. Bílé auto – a když jsem si v rozpacích pomohla francouzštinou a pán francouzsky odpověděl, začala nám být situace jasná. Při vystupování u koupaliště v Reykjavíku poznamenal: „Přece se neloučíme, vy ke mně přijdete v pondělí na večeri...“

Jarina Žitná

A stále Masaryk...

Projev primátora Užhorodu při odhalení pomníku TGM v Užhorodě

Jméno Tomáše Garrigue Masaryka je v našem kraji dobře známé, neboť se vznikem první Československé republiky se Zakarpátí (tehdy Podkarpatská Rus) stalo její součástí. Právě za úřadování T. Masaryka se změnil Užhorod změnil k nepoznání. Do té doby bylo ve městě pouze 1.274 budov. Nový statut Užhorodu vyžadoval jeho přestavbu, uspořádání městských komunikací, úpravy ulic, regulaci toku řeky Už. Jen rekonstrukce ulic přišla na 4 miliony korun. Roku 1923 byly započaty meliorační práce. Do roku 1936 do nich bylo investováno 9 milionů korun. To uvolnilo značné močálovité plochy Halahova pro zástavbu, umožnilo zvelebení nábřeží Nezávislosti, což stálo 7 milionů korun. Na výstavbu administrativních budov bylo vyčleněno 150 milionů korun. Nejdražší byla administrativní budova Národní Rady, sídlo Parlamentu Podkarp. Rusi, která byla stavěna v letech 1932-1936, avšak beze změn slouží dodnes. Za 20 milionů korun byly postaveny nové domy na ulici Korzo. Roku 1929 bylo v Užhorodu otevřeno letiště. V letech 1930-1932 byl vybudován vodovod v délce 40 km v celkové hodnotě 9 milionů korun. Od roku 1930 bylo město zcela zabezpečeno elektrickou energií. Na růst a uspořádání Užhorodu bylo do roku 1935 vynaloženo 180 milionů korun.

Je třeba vyzdvihnout fakt, že poprvé po staletích zapomnění mohli konečně obyvatelé Podkarpátí získávat vzdělání v rodném jazyce. Za podpory vlády Československé republiky a zvláště prezidenta Masaryka zde bylo vybudováno mnoho vzdělávacích a sociálně kulturních zařízení, městských škol, gymnázií, řemeslně průmyslových škol,

celkem více než 100 zařízení. Při školách byly také poprvé otevřeny knihovny s knihami psanými rodným jazykem, byly obohaceny o díla mladých karpatských spisovatelů, která u studentů probouzela a upevňovala pocity patriotismu, hrdosti a lásky k rodnému kraji. (Moje vložka: můj profesor češtiny na průmyslové škole stavební Jaroslav Zatloukal, který v mládí učil na Podkarp. Rusi a tvořil básně rusínsky, je dodnes rusínskou veřejností uctíván jako národní básník!)

Bouřlivého rozvoje doznala také ekonomika, objevila se nová pracovní místa, což zajistilo růst životní úrovně lidí. Masarykova vláda vypracovala vědecky podložený program rozvoje lesního hospodářství. I dnes starousedlíci vzpomínají na upravený stav lesů, na průchodné a udržované pěšinky a cesty, z nichž se některé dochovaly dodnes. Rychlým tempem se rozvíjelo stavebnictví na celé Podkarpatské Rusi, budovaly se nové silnice, železnice, hráze a mosty. Neobyčejně vkusně a promyšleně byla postavena většina budov v různých městech i vesnicích celého kraje a mnohé z nich nám slouží dodnes. Jako příklad můžeme uvést celé čtvrtě Užhorodu, Mukačeva, Chustu a dalších měst.

Vláda Československé republiky, i sám prezident Masaryk, prováděla uvážlivou národnostní politiku, obzvláštní takt projevila v otázkách náboženství. To vše vyvolávalo u spoluobčanů uctivý vztah ke svému „tatíčkoví“, jak lid nazýval prezidenta Masaryka.

Masaryk udělal mnohé i pro duchovní a kulturní rozvoj; založena byla univerzita, Hospodářská akademie, Společenskovědní institut, pedagogický institut, a další národně kulturní instituce. Tomáš Masaryk byl vždy aktivním přívržencem našeho národního obrození.

S určitostí lze tvrdit, že československá epocha zanechala znatelnou stopu v životě a rozvoji našeho kraje a pocta prezidentu Masarykovi musí být vyryta nejen v naší paměti, ale i v bronz. Proto městský úřad podpořil iniciativu Užhorodského klubu T.G.Masaryka, a také iniciativu českého a slovenského spolku a rusínských organizací ohledně vybudování památníku T.G.Masarykovi. Před podepsáním mého nařízení a rozhodnutí výkonného výboru o svolení k postavení památníku bylo zjištěno mínění veřejnosti, které se ukázalo být kladné.

Jsme vděční Československé organizaci zahraniční, a zvláště autorovi památníku, sochaři Josefu Vajce, za velké úsilí, které vynaložili, aby se mohla dnešní slavnost uskutečnit.

Myslíme si a věříme, že tento památník bude příkladem spolupráce nejen s naší partnerskou obcí Českou Lípou, ale i s celou Českou republikou. Má prokázat, že přátelství mezi ukrajinským a českým národem a oběma státy měla a bude mít dlouhého trvání.

28.3.2002 Stepan Sember
primátor Užhorodu

To je bez komentáře, ne?

Masaryk zanechal hlubokou brázdou v historii naší země – obdivuhodné je i to, co naši předkové dokázali v této době na Slovensku a velice zaostalé Podkarpatské Rusi.

Jednou jsem se při putování po Kavkaze snažila rusky domluvit s další turistkou. Nemohla jsem ovšem pochopit, jak je to možné, že najednou rozumím tak dobře. Měla jsem těžký výron v kotníku a ona mi pomáhala po příchodu do tzv. „turbazy“ (turistická základna) sundat batoh a posadit se. „Ale vždyť mluvíte česky, já přece rozumím!“ Teprve pak mi došlo, že se mnou mluví docela slušnou češtinou. Byla z Užhorodu, měla české školy a byla na to hrdá.

Smutná a málo známá historie...

Připomenutí !!!

Po odstoupení těšínského území Beckovu polskému fašismu, nezůstal jediný český učitel na tomto území. Teror, který předcházela obsazování území je vyháněl. Byli mnozí, kteří chtěli zůstat v domnění, že české školy alespoň v obcích s převážně českými občany zůstanou. Nebylo tomu tak a žádné české školy nebyly ponechány a čeští učitelé (z velké části členové sokolských jednot) - neměli nejmenší naději dále působit v obsazeném Těšínsku. Kdo zůstal déle, byl vyhoštěn. Vyhoštění byli i ti, kteří se na Těšínsku narodili a jejichž rody měly tam po staletí své domovy. Jako příklad lze uvést p. Jindřicha Karkošku, odborného učitele a starostu obce Petřvaldu. Rod zde žil od nepaměti. Po obsazení Těšínska polským vojskem zůstal i pan Karkoška věren své rodné zemi v Petřvaldě. Vydržel tam až do vánoc. Byl stále pod policejním dohledem a často vyšetřován. Když vypukla stávka horníků na Jámě Hedvika v Petřvaldě, byl označen za osnivatele stávky a nebylo dne, aby mu nebylo činěno nějaké příkoří. Na Štědrý den měl být opět vyslýchán a předveden na strážnici. Mezitím byl na strážnici trýzněn a mučen obchodník p. Lejsek a starosta p. Karkoška byl včas varován. V noci proto uprchl do Ostravy. Čeští učitelé po odchodu z Těšínska se soustředili v Ostravě a Frýdku-Místku. V Mor. Ostravě byl zřízen akční výbor a v jeho čelo byl postaven ředitel Augustin Opěla z Karviné. Úkolem akčního výboru bylo starat se o ubytování učitelů a jejich umístění. Učitelský sbor byl sice doplněn za ty, kteří se stáhli do vnitrozemí - rodných obcí na Moravě a v Čechách. Zbývající značnou část se podařilo umístit v okresech moravsko-ostravském, slezsko-ostravském, frýdeckém a místeckém. Měšťanská česká Masarykova škola v Bludovicích kam pěšky chodili šenovští žáci byla rovněž uzavřena. Teprve za součinnosti akčního výboru byla přemístěna k nám do Šenova. V Šenově však nebyly místnosti pro vyučování a nebylo možné ani ubytování. Zůstali jen Ti učitelé, kteří si nějaké ubytování sehnali. Velkou pomoc zde vykonávali učitelé ze sokolských řad, když obětavost jejich byla bezmezná. Vyučovalo se v hostinských sálech ev. "extrovnách" hospod za svízelných podmínek bez možností kvalitního vytápění -bez učebních pomůcek atp. Inspektor státních škol z Karviné zřídil svou kancelář v místnostech SMOL ve Slezské Ostravě. Jeho kancelář pomáhala nejen učitelům z Těšínska, ale též z Opavska a Hlučínska. Okresní péče o mládež do jejíhož čela byl postaven v Mor. Ostravě ředitel Boxan se pak starala o tisíce dětí vyhoštěnců. Organizovala šití šatstva i prádla pro ně a starala se rovněž o jejich stravování. Pracovala tam zdarma řada ostravských sokolských žen a dívek. Na nové česko-polské hranici docházelo k incidentům. České obyvatelstvo rozhořčené drastickým postupem z polské strany, používalo odvetná opatření. Obec Šenov byla rozdělena na dvě části (severní v zabraném území a jižní zůstala v ČSR). Proto právě zde v TJ SOKOL Šenov byl ustaven Slezský odboj. Jeho poslání bylo původně humanitní a ideální pod vytyčeným heslem "POMÁHAT A CHRÁNIT !" (dnes POLICIE) Úkolem bylo udržovati styk s obyvatelstvem české národnosti na Těšínsku, pomáhat novou situaci přežít - chránit pronásledované a posilovat české národní vědomí. Bohužel působením několika neodpovědných činitelů se poslání Slezského odboje zvrhlo. Došlo k několika incidentům, které byly kladeny za vinu Slezskému odboji. Polský tisk pak přímo obviňoval vládu ČSR ze slabosti a činil ji odpovědnou za kdejaký incident (byť byl

vyvolán i z polské strany). Zcela nesnesitelná situace nastala pak ráno na Štědrý den v roce 1938 podél celých ustavených nově hranic česko-polských. Tak v Dětmárovicích předvolala polská policie české občany na "posterunek" kde jim byly doručeny vyhošťovací dekrety se lhůtou do 22 hodiny. Kdo se ohradil, že je to příliš krátká lhůta, byl odveden do vedlejší místnosti, příšerně zbit a okamžitě vyhnán přes hranice. Nebylo mu dovoleno rozloučit se s rodinou či vzít si teplé šatstvo. Tento "Štědrý den" bylo z Dětmárovic vyhoštěno 50 rodin a na Boží hod dalších 50 rodin. Obdobné to bylo v Lazích, kde bylo rovněž vyhoštěno 50 rodin o Štědrém dnu a 50 rodin na Boží hod. V Petřvaldě a Rychvaldě to bylo dokonce po 80-ti rodinách na první i druhý vánoční svátek ! Za každý incident bylo z odstoupeného území vyhoštěno 500 českých osob. Nebylo proto možno souhlasit, aby čeští občané na odstoupeném území trpěli a byli vydáváni v nebezpečí ztráty existence i majetku. Proto česká vláda učinila přísná opatření, aby k dalším výstřelkům nedocházelo. Na tuto hranici byla proto dosazena urychleně státní policie, protože rovněž Němci zde úmyslně zneužili Slezský odboj, aby ještě více rozeštvali Čechy a Poláky. Prostřednictvím Zwiba - policejního komisaře, se dovídali o osudech a činnosti českých lidí a sami zařizovali násilné činy proti Polákům na pohraničí. Byla to velmi nepřehledná situace a hlavní vina za incidenty sváděna na Slezský odboj a sokolské české učitele z Těšínska. Důsledek toho byl, že veškeré učitelstvo z Těšínska bylo šmahem překládáno do vnitrozemí Moravy. Učitelé, kteří po 20 let obětavě pracovali pro českou věc - pro národní a státní zájmy na Těšínsku, pykali za viny nespáchané. Jak těžce se učitelstva toto rozhodnutí dotklo, vyjadřuje báseň sokolského vzdělavatele a ředitele Masarykovy školy Augustina Opěly k této situaci s názvem:

ŽALOBA OBĚTOVANÝCH.

Sedm set bylo nás obránců těšínské země,
co jsme se do služeb národa dali,
o každou hroudu, o každé dítě se rvali,
aby zas oživilo dehtané plémě v Karviné,
v Petřvaldě, před Bohumínem i před Těšínem.

Za dvacet roků z vadnoucí větévky,
co ještě žila na mrtvém kmeni,
hle z našeho díla, strom bujný vyrostl zalitý květem –
pro radost dědům i dětem.....

Dnes strom ten skolen.
Jen kořeny zbyly bez kmenu, bez větví,
zbavené mízy a životní síly - ve chladné zemi.

Sedm set bylo nás, už nás tam není.
Zavřeli kostel nám, zavřeli školu,
českého dělníka vyštvali z dolů,
všecko se boří a mění.....

Sedm set bylo nás pěstounů mládeže, obránců vlasti,
hotových k obětem.....dnes však jak psanci
od města k městu jdeme se svršky v ranci,
daleko, daleko od Ostravice,
aby se nehněval, nemstil se více

vítězný maršál za zlověstné činy -
za naše domnělé viny.

Pryč odtud ženou nás z drahého kraje - od bratří, od hrobů otců a dětí,
u nichž jsme doma, za nimi vzpomínky letí,
daleko na západ, kde sníh brzy taje,
kde žírné lány jsou a víno kde zraje -
při němž se tak lehce zapomíná.....

ZADRŽTE ! Což to vše naše je vina ?
Nechte nás žít a nejitřete rány,
neničte pouta, jež léta nás pojí
s krajem a lidem, kde všichni jsme svoji,
kde jsme se zrodili a kde jsme pány !
Což my jen, my jenom máme být obětováni ?

Ještě stojí za povšimnutí úvodní část letáku SLEZSKÉHO ODBOJE z listopadu 1938.

Lidé Těšínský ! V těchto dnech prožíváme nejvážnější chvíle neboť delimitační komise projíždí naším Těšínskem a určuje, komu z nás bude nadále dopřáno žít v ČSR. Jak je Vám všem v poslední chvíli známo, jedná se prý vážně o to, aby Polákům ke všem zabraným územím byla ještě přidána jáma Ludvík, Michal a dokonce i část Šenova. Občané připustíme to ? Nezačneme se konečně bránit a neučiníme přítrž této chamtivosti ? Lidé Těšínský ! Což pak již není v Tobě kapky krve a žádné odvahy ? Ty lidé vidíš, jak se stále více zužuje oprátka kolem Tvého krku a Ty nevycítíš, že jedním rozmachem je možno ubít svého vraha ? Což pak jsme již opravdu tak zkažený národ, že se nedovedeme postavit příkoří na odpor ? Nezapomeň lidé Těšínský, že bude nás jednou soudit budoucnost, že jsme pro bojácnost nedovedli obětovati své pohodlí pro budoucnost našich dětí či vnuků !

P.S. Oblastním velitelem Slezského odboje byl důstojník Čs. armády - sokolský činovník a odb. učitel v Šenově p. Kornelius Kupidlovský.

Místním velitelem byl vzdělavatel T.J. SOKOL Šenov a učitel Karel Gaura. Členy tohoto odboje byli téměř všichni členové místní sokolské tělovýchovné jednoty. Tento odboj po německé okupaci se změnil na odboj Obrana národa a ta byla v protisokolské akci pozatýkána ostravským GESTAPEM hned v roce 1941. To je ale jiné další pokračování.

Stanislav Hruška, Sokol Vítkovice

Do diskuse

Docela pěkně se to v minulých číslech rozběhlo. I tentokrát jsem dostala několik dopisů. Dopisů velmi kritických, ale nedovedu dost dobře posoudit jejich adekvátnost v dané situaci. Je to ten případ, kdy by měl člověk spíš mlčet, snažit se rozhlédnout kolem sebe, dobře posuzovat to, co vidí a podle toho se zařídit.

Všichni dobře víme, že situace není taková, jako bychom si přáli. Identita Sokola je často napadána, zpochybňována – a není tak docela jasné, co si způsobujeme sami

nedostatkem dobré vůle ke komunikaci, společnému postupu a řešení problémů a co je způsobeno změnou společenského vědomí a degradace obecných morálních hodnot. Týká se to všech úrovní sokolské činnosti, bohužel!

A tak raději ty nejvíc „paličské“, ale ne vždy průkazné dopisy nezveřejňuji, i když uznávám, že mají v mnohém pravdu. Jenže.... Je obtížnější, ale daleko produktivnější všimnout si toho, co se daří, co nás spojuje a tvoří odrazový můstek do budoucna. Už několikrát jsem se zmínila na stránkách Souzvuků o tom, že je daleko nesnadnější, ale užitečnější říkat „ano“ dobru, než „ne“ tomu zlému, co ohrožuje celou společnost, ale především každého z nás jako jedince. Jako jedince, který si je vědom problémů, které nás obtěžují a je ochoten je řešit!

Takže přemýšlejme, zaujímejme stanoviska a jednejme ve prospěch celého sokolského hnutí!

Jarina Žitná, Sokol Liberec I.

Co mi chybí nejen v Sokole

Poslední únorové sobotní dopoledne jsme s oddílem žen strávily v sokolovně. Na secvičnou přijely sestry, které s námi budou v Brně cvičit „Koncert“ v naší „36“.

Protože jsme skončily mnohem dříve, než jim jel autobus zpět domů, nabídla jsem jim, že s nimi posedím v klubovně u kávy. Aby nemusely čekat v chladu na prázdném náměstí. Rády přijaly. Hezky jsme si popovídaly. Z našich děvčat se připojila pouze jedna, z řad „pamětníků“, než se převlékly, už na ně čekala. Ostatní měly naspěch, i když už mají děti dávno odrostlé a jako důchodkyně rozhodně tu půlhodinku mohly „obětovat“.

„To už se dneska nedělá, je jiná doba“, řekla mi jedna z nich. „Nejsou v našem věku“ (je pravda, některé byly o dvě desítky let starší) - „o čem bychom si povídaly?“

Nějak mi, nejen v Sokole, schází ochota lidí poslouchat se navzájem, vyslechnout ty, kteří nám něco chtějí říct. Sokol přece není jen přijít na poslední chvíli do hodiny a jen cvičení skončí, běžet dál. Lidé se nezajímají o to, co a proč se stalo, ani historie jim nepřijde skutečná.

Nesnaží se BÝT sokolem, jen chodí do Sokola. Nejsou Čechem, jen tu bydlí. (Občas mi přijde, že " jeden to neukecá".)

.....a o tom to je.....

Marcela Štástková, Sokol Dobříš

Je Sokol demokratická organizace??

Podle stanov a podle tradice ano!

Jenže se píše rok 2015!! Není to tak dávno, co jsme (jednotlivci , jednoty i župy, dokonce i výbor ČOS) spontánně protestovali proti nově navrženému logu Sokola. Důvody protestu byly více než jasné a naprosto oprávněné.

Předně každé takové logo musí mít určitou vypovídající hodnotu, tohle ji nemá! Nereprezentuje nic a nikoho! Opomíjí sokolskou tradici – a nikdy nemůže nahradit obecně používaný sokolský znak, tak, jak ho známe! Pět barevných míčků s „žížalkami“ nemůže nikoho oslovit – stejně dobře může být logem nějakého podniku, mateřské školky nebo náborové akce nějakého produktu - pokud si někdo myslí, že se tím Sokol zveřejní jako organizace moderní a dnešní, je na omylu. Diskuse skončila a asi bláhově jsme se domnívali, že mínění členstva a výboru má svoji váhu. Opak je pravdou! Podívejte se dobře na poslední (březnové) tištěné číslo časopisu Sokol! Uvidíte tam plakát velké a důležité akce pořádané na oslavu nové, už dvaceti pětileté činnosti v obnoveném Sokole. Akce je uvedena jako Sokolgym 2015 s podtitulem „25 let znovu spolu“ ! Horní část plakátu zabírá nové logo, ke kterému je dole jakoby přilepené i naše „sokolátko“. O výtvarné hodnotě plakátu nemíním polemizovat – „vkus je vkus“ říkávala moje maminka.

Problém je jinde. Členstvo volí ze svých řad ty nejlepší, kterým důvěřuje a do jejichž rukou vkládá řízení obce. Předsednictvo je po dobu svého zvolení zodpovědné svému členstvu – nebo by to tak asi mělo být!

Zastávám názor- a vždy jsem ho hájila – že nemá smysl vymýšlet zbytečné problémy a hledat zlou vůli tam, kde není a neměla by být. Diskuse v Souzvucích je vedena korektně a pokud poukazuje někde na chyby a problémy, je to proto, že tyto chyby a problémy je nutno řešit a napravit je.

Tentokrát se ptám, kdo dává našemu vedení právo nedbat na přání svého členstva, nerespektovat ho a v podstatě poškozovat image Obce Sokolské.

Jarina Žitná

„Pozdvihuji oči své k horám...“

Kozákov

S nadmořskou výškou 744 m tvoří zakončení tzv. Ještědsko – Kozákovského hřebene.

Vždy se k němu obracely oči z nedalekého, poměrně hustě osídleného okolí. Ve středověku zde často planuly signální ohně, jeho vrchol býval shromaždištěm táborů lidu. Od vzniku republiky zde plane každého 28. října vatra.

Kozákov a jeho okolí je od pravěku nalezištěm drahých kamenů, které byly opracovávány a vytvářeny z nich pravěké nástroje.

Geologicky je Kozákov značně zajímavý. Před šesti až čtyřmi miliony let to byla činná sopka. Jinak je tvořen prvohorními horninami, na vrcholu, severu a východu najdete třetihorní výlevy čediče a sopečné usazeniny. Na západní straně se vynořují druhohorní pískovce – památky na druhohorní moře, které v době tzv. křídý pokrývalo severní Čechy a kterými si v třetihorách prodraly cestu právě sopečné výlevy. Okolní pískovce byly rozlámány a některé vyzdviženy vzhůru. V blízkosti Kozákova stojí za to navštívit Suché skály, výborný a hodně využívaný horolezecký terén. V podstatě jsou tvořeny „překocenou“ vrásou. Vrchol Kozákova je poměrně plochý, na jeho svazích se můžete setkat s balvanovitými proudy a kamennými moři. Výškový rozdíl mezi vrcholem a okolním terénem vytváří z vrcholu Kozákova výbornou startovací plošinu pro paragliding.

Kozákov je však především znám jako naleziště drahých kamenů – polodrahokamů. V kulovitých výplních dutin se skrývají acháty, jaspis, ametyst, křišťál a záhněda – což jsou vlastně odrůdy křemene. Zajímavým a známým je tzv. Votrubicův lom, kde je možno za mírný poplatek dokonce kopat, hledat a najít. Najdete zde i malé museum

drahých kamenů. Jinak je také Kozákov spojován s nálezem českého granátu – v nedalekém Turnově má sídlo podnik „Granát“, který se zabývá především opracováním tohoto nádherně rudého kamene a výrobou granátových šperků ve zlatě i ve stříbře. Ty se vyvážejí do světa. V jedné z úzkých uliček Jeruzaléma plných klenotnických stánků, jsme zahlédli i granátové šperky. Vlezli jsme dovnitř, majitel se nás – s obvyklou orientální úslužností – snažil obsloužit. Když zjistil, že jsme Češi byl nadšen a málem nás objímal. Jezdil granátové věci nakupovat přímo do Turnova.

Roku 1903 zemřel místní rodák František Ladislav Rieger, ale snaha o vybudování jeho památníků na vrcholu Kozákova nebyla pro finanční náročnost úspěšná. Zásluhou Klubu českých turistů byl nakonec 29. srpna 1926 položen základní kámen budoucí chaty a ta byla 24. června 1928 otevřena. Po únoru 48 byla chata znárodněna a roku 1964 vyhořela. Od státu ji nakonec vykoupil KČT Semily a 23. dubna 1995 byla otevřena. Dnešní rozhledna je 40 metrů vysoká a je zakončena telekomunikačním stožárem, důležitým pro armádu, policii i hasiče. Od roku 2002 je Kozákov součástí CHKO Český ráj a v roce 2003 byla chata po rekonstrukci znovu otevřena.

Kozákov je znám vynikajícím rozhledem na Český ráj, Pojizeří, Ještěd, České středohoří a Jizerské a Lužické hory.

Najdete zde naučnou stezku, lyžařský vlek a křižovatku celé řady turistických cest. Od 5. října 2005 je Kozákov součástí sítě evropských geoparků (geopark UNESCO).

Okolí je turisticky nesmírně atraktivní – souvislá hradba prvohorních pískovců Klokočí v délce 1600 m, zříceniny hradu Rotštejn, Radostná studánka – krajina půvabná a bytostně česká. Vrchol Kozákova vévodí celé oblasti a tvoří přirozenou hranici mezi Českým rájem a Krkonošemi. Rozhlédnete – li se po okolí, rychle pochopíte, že jste skutečně v ráji – bude vám tu dobře!

Jarina Žitná

Zprávy z žup a jednot

Návštěva Evropského parlamentu

Pro nás Marijánky to byla v roce 2014 nezapomenutelná návštěva. Jak jsme se tam dostaly? Díky europoslankyni paní Michaelae Šojdrové, kterou osobně známe a také naší starostce Janě Bačíkové, která na pozvání poslankyně zájezd uskutečnila.

A tak jsme zástupci různých složek v obci v pondělí 20. 10. 2014 nasedli do zájezdového autobusu. S sebou jsme vezli slovácké kroje, krabice s koláčky, bedny vína a někteří vzali i hudební nástroje: elektrické varhany, trubky, klarinet, housle a ozembuch. Samozřejmě se od nás očekávala vystoupení v atriu parlamentu. Když jsme přijeli do Štrasburku, ubytovali jsme se a hned se ladily nástroje i hlasivky, všechno jsme si ještě jednou vyzkoušeli, abychom si v parlamentu neudělali ostudu.

Druhý den, hned po snídani, jsme si oblékli kroje a nasedli jsme do autobusu, nezapomnělo se ani na transparenty s názvem naší obce. Autobus nás přivezl před budovu Evropského parlamentu, na kterou jsme s údivem hleděli – je to supermoderní budova postavená do půlkruhu, asi 6 pater, uvnitř jezdící schody a prosklené výtahy. Na nádvoří nás uvítala paní Michaela Šojdrová, zavedla nás do menší přednáškové místnosti s projekcí a vysvětlila nám, jak vlastně parlament funguje a o co se ona, jako poslankyně bude zasazovat, aby to bylo prospěšné hlavně pro nás, pro naši republiku.

Po jejím výkladu jsme navštívili obrovskou sněmovnu, kde právě probíhalo zasedání všech evropských poslanců, dali jsme si sluchátka na uši, spíše na naše slovácké šátky a

poslouchali jsme jednotlivé výstupy poslanců, samozřejmě přetlumočené do naší mateřštiny.

Ve slováckých krojích jsme vzbuzovali pozornost u ostatních návštěvníků, fotoaparáty blýskaly a točily to i zahraniční televize. Když jsme potom zazpívaly (Marjánky jsou ženský pěvecký soubor!) na nádvoří naše moravské písničky a chlapi zahráli na své hudební nástroje, aplaus byl veliký. Přišli za námi i někteří naši poslanci, např. pan Pospíšil, se kterým si naše starostka zatancovala a navázala družbu. Obdrželi jsme od něj pozvání do Prahy a na oplátku jsme ho pozvali zase my do Vacínovic na vínečko do vinného sklípku, které se už uskutečnilo. Do Prahy jeli Vacenovjáci 12. února na prohlídku Národního divadla, ve kterém v operním souboru působí i místní rodák Vašek Hajduch. Setkání s europoslancem se uskutečnilo v galerii Medy Mládkové, kde jsme od něj obdrželi zaplacenou vstupenku.

Náš program pokračoval v pěkné atmosféře, chlapi roznášeli víno, ženské zase koláčky a všichni, kdo se zastavili, dostali po pohárku. Na závěr jsme trojhlasně zazpívali naši národní hymnu a rozloučili se s poslanci i parlamentem.

Marie Řiháková, starostka T. J. Sokol Vacenovice

Převzato ze Zpravodaje župy Slovácké – Sokol v kraji T. G. Masaryka

Poznámka: tomu se říká nejenom zážitek, ale také inteligentní propagace.

Sokol Toronto - stříbrná medaile Jana Masaryka pro sestru Annu Janoušovou

Sestře Janoušové byla medaile předána generálním konsulem ČR v Torontu, bezprostředně po jejím návratu z 44. sokolských zimních her, které se letos konaly v Horseshoe Halley.

Generální konzul ČR Vladimír Ruml a Anna Janoušová

Foto I. Curilla

Rodina Janoušova vycestovala v České republiky na Silvestra roku 1968. Anička se hned ujala práce v Sokole Toronto a této práci – organizační o metodické – se věnovala celý život. Znamenalo to pravidelné vedení cvičení v oddílech žen a dětí, nácviky na slety v Americe, v Evropě i doma v Praze a dokonce i hlavní vedení sletů organizovaných župou Kanadskou. Dnes leze jen těžko spočítat, kolik cvičenců prošlo jejíma rukama. Faktem je, že Sokol v Kanadě je jednou z mála krajanských organizací, které mají bohatou aktivitu.

Pamětní medaile Jana Masaryka je udělována významným osobnostem krajanské komunity jako poděkování za šíření dobrého jména republiky.

Při příležitosti slavnostního předání medaile, položila redakce časopisu Nový domov (The New Homeland) sestře Aničce několik otázek.

„Jaký význam pro Tebe tato chvíle má?“

„Je úžasně dojemné, že jsem dostala uznání z České republiky a moc si toho vážím. Odměna patří všem, kdo se věnují činnosti v Sokole a cílům Sokola.“

„Co je podle tebe tím nejdůležitějším, nejcennějším, čím sis medaili zasloužila?“

„Nemohu to tak specifikovat. Miluji Sokol celou svou duší a cele se Sokolu a národní věci věnuji. Miluji svou vlast, kde jsem se narodila, ale zároveň jsem také hrdá Kanad'anka!“

Konstatování redaktora, že podobných lidí s nadšením pro práci ubývá, přisvědčila, ale zároveň hned dodala: „Ale netřeba se vzdávat!“

„Kdybys měla jako matka (babička) definovat, proč je tělesná výchova pro děti důležitá a na co by ses orientovala nejdřív?“

„Není nic jednoduššího: řekl to velice výstižně a jednoduše zakladatel Sokola dr. Miroslav Tyrš. „Ve zdravém těle, zdravý duch!“ Pokud vedeš své děti nebo vnoučata ke sportu – jakémukoli a nepřepřeješ to s touhou, aby tvoje dítě bylo jednou šampionem, ale dáváš mu radost ze hry a z toho, co dělá, nemůžeš udělat chybu. Bohužel, v nynější době přibývá rodičů, kteří preferují hokej a jiné atraktivní sporty s vidinou, že jejich děti budou v budoucnosti bohaté. Pro správný vývoj dítěte ve zdravého člověka je každý sport důležitý.“

„Co tobě osobně Sokol dal, čím obohatil tvůj život?“

„Přátelství s lidmi nejen v jednotě, ale po celém světě. Dokonce i v lázních Třeboň jsem se sešla se sokolkami, které navštívily slet v Torontu v r. 1992 a se sokoly z Milwaukee.“

„Tvoje přání po tolika letech práce pro veřejnost?“

„Aby se k nám připojilo více lidí nejen v tělocvičně, ale i při organizování našich akcí. Všichni, co pracujeme v Sokole, děláme vše zdarma a pro budoucnost našich dětí. Ty si to ještě dnes neuvědomuji, ale později jistě ocení, že se jejich rodiče a prarodiče tolik starali.“

Článek je převzat z časopisu „Můj domov“ – The New Homeland, vydávaný v Torontu.

Omluva, oprava a oznámení.

Omlouvám se za dvě chyby v březnovém časopise.

Německý spisovatel Karel May (Vinnetou, Old Shatterhand atd) se 30. března 1912 nenarodil, ale naopak zemřel!

Druhou chybou je překlep ve vyluštění zeměpisného kvízu – místo šestky devítka. Domnívám se však, že každý ví, že nejvyšší hora Čech – Sněžka měří 1602 m.

Takže pardon!

Sokolské slavnosti v Plzni mají určité problémy s obsazením skladby připravené přímo pro tuto akci. Dodatečný nácvik jsou schopni zařídit, takže pokud máte někde zájem, vyžádejte si informace, nebo se přímo přihlašte na adresu župy.

Přeložený ***seminář cvičitelů seniorů*** se koná ve dnech 17. – 18. dubna (pátek večer a sobota) v Tyršově domě. Pozvánky byly náčelnictvem rozeslány a v tuto dobu jsou již týden na župách. Nezapomeňte se přihlásit včas!

Několik akcí a pouze jeden víkend

22. – 24. května to bude ***Zálesácký závod zdatnosti*** v Úpici a zároveň ***Sokolgym 2015 – „90 let výročí otevření Tyršova domu“***. Oslavíme tam nejen toto výročí, ale zároveň i 25 let činnosti obnoveného Sokola. V podstatě ve stejném termínu 23. – 25. května se také koná ***tradiční setkání v místě tragické smrti dr. M. Tyrše v rakouském Oetzu***. Oficiální pozvánku i programy těchto akcí najdete v květnovém čísle „Souzvuků“.

Jarina Žitná

Neviditelné oběti komunismu v Českém Dubu

Ještě na začátku února byla výstava „Sokol Sydney očima gymnaziálních studentů“ ke zhlédnutí na Magistrátu města Liberce, kde v prosinci loňského roku proběhla její vernisáž, ovšem nyní se nachází „za kopcem“ – v Českém Dubu.

Výstava, která je v úvodu zmíněna, je jedním z mnoha výstupů studentského projektu „Neviditelné oběti komunismu“, který na libereckém Gymnáziu F. X. Šaldy funguje již 13 let. Pod vedením učitele dějepisu Mgr. Jana Golla se studenti věnovali osudům těch, kteří byli nuceni v letech 1948 a 1968 opustit svou vlast a začít úplně nový život v různých koutech světa. Mezi oblastí, na které byli studenti nejvíce zaměřeni, patřila Kanada nebo Austrálie. V rámci projektu se uspořádalo přes desítku výjezdů studentských týmů, při nichž se studenti setkali s mnoha krajany, a díky jejich spolupráci s projektem dnes existuje tolik výstupů, které projekt nabízí.

V pondělí 16. března proběhla prezentace hned několika projektových činností. Akce se konala v Podještědském muzeu v Českém Dubu za přítomnosti koordinátora projektu – Mgr. Jana Golla, nyní již ředitele Základní školy Český Dub. Právě on celým večerem provázel a Neviditelné oběti komunismu představil „Českodubákům“ z pohledu člověka, který byl s projektem od těch nejranějších počátků až do nynější doby, kdy svou

třináctiletou etapu v projektu uzavírá. Mezi významné hosty patřili místopředseda Senátu Parlamentu České republiky MUDr. Přemysl Sobotka, starosta Českého Dubu PhDr. Jiří Miler, Ph.D., starosta T. J. Sokol v Českém Dubě Libor Škoda a náčelnice sokolské Župy Ještědské Jarina Žitná (mimochodem všichni absolventi Gymnasia F. X. Šaldy v Liberci).

V průběhu večera byl promítnut dokumentární film „Neviditelné oběti komunismu – Kanada“ jako jeden z výstupů projektu, jenž vznikl v rukách studentů v roce 2009. Druhou část akce se program upřel k výstavě o australském Sokolu v Sydney.

Výstava o sydneyjském Sokolu. V archivu projektu existují spousty materiálů, které studenti přivezli z Austrálie, jež byla také jednou z oblastí, kam byli emigranti z komunistického Československa posíláni. V roce 2013 vznikl na Gymnáziu F. X. Šaldy další výstup projektu – výstava „Sokol Sydney očima gymnaziálních studentů“, jejíž autoři jsou členové studentského týmu pod vedením Markéty Kostelencové – Pavel Dostálík, Samuel Nagy a Kristýna Zámečnicková.

Na prvních z 13 panelů výstavy je zmapována cesta Čechoslováků, sokolů z domoviny, důvody a příčiny jejich odchodu. Další části výstavy se již konkrétněji zaměřují na sydneyjskou jednotu, kterou si sokolové v novém domově založili. Dokumenty a rozhovory s krajaný jsou hlavním zdrojem pro celou výstavu.

Sokol Sydney je jednou z největších jednotou Ústředí československého sokolstva v zahraničí. Výstava mapuje celou cestu této jednoty od nelehkých začátků, při kterých se prokázala ochota, soudržnost, touha a přátelství krajanů, přes krize, které přišly v různých chvílích uplynulých 65 let existence jednoty, až po její současnost.

Od své první vernisáže v Senátu PČR v lednu 2014 navštívila výstava Tyršův dům v Praze, kostel sv. Václava v Torontu, krajaný v Montrealu nebo Magistrát města Liberce. Nyní je k vidění do 19. dubna 2015 v Podještědském muzeu v Českém Dubu (v době otevíracích hodin muzea).

Za studentský tým Pavel Dostálík

Výstavu jsem viděla již po druhé, film prvně. Bylo hezké vidět v něm známé tváře bratrů Waldaufa, Čermáka a Kořistky. Ještě hezčí ovšem bylo setkání se studenty a obdivovat se jejich zanícení pro věc a mladistvému elánu. Jménem Sokola mohu jen poděkovat.

Jarina Žitná

Závěrečné slovo

O časopisu Sokolské souzvuky

Když jsem před skoro pěti lety začala připravovat „časopis“ (pokud se tomu tak dá říkat) Sokolské souzvuky, neměla jsem vlastně ani představu, jak budou vypadat a čím se budou zabývat. Měla jsem jen strašný vztek na nesmyslné zrušení ústředního časopisu Sokol. Byla jsem totiž přesvědčena (a určitě jsem nebyla sama), že organizace jako je Sokol podobný časopis potřebuje – tím spíš, že už samotný Sokol je tak trochu

z nouze ctnost, když si připomeneme, že naši předchůdci vydávali naprosto pravidelně Sokolský věstník, Vzdělavatel a metodický Cvičitel a Cvičitelka.

Název Sokolské souzvuky vlastně není původní. Nazvali tak jedno svoje vánoční posezení sokolové v Českém Dubu – a já ho považovala za vhodné vzhledem k plánům, které jsem s ním měla. „Souzvuky“ totiž mají znamenat souzvuky lidí stejné krve, stejného přesvědčení a zájmů, souzvuky těch, kteří si mají stále co říci a kterým je dobře být pohromadě. Neměla jsem a nemám zájem připravovat amatérský časopis, který má stejné zaměření jako dnes už alespoň částečně obnovený Sokol. Ten je pojítkem mezi jednotami a župami, informuje je o akcích, soutěžích, závodech, velkých připravovaných akcích i o jejich výsledcích.

Asi se tady ukazuje moje celoživotní kantorské zaměření – totiž přesvědčení, že vše, co je před námi, se bude odvíjet od vzdělání našich členů – a tím se vracím k Tyršově základní myšlence při zakládání Sokola. Nejde tu – a nikdy nešlo – pouze o tělocvik, o tělesnou výchovu a sport, ale o komplexní vzdělání člověka podle vzoru řecké kalokagathie. Jsem si vědoma toho, že od prvních čísel do dneška se časopis vyvíjel. Dnešní podoba se snaží zařazovat různá témata z metodiky tělesných cvičení a zachycovat jednak problémy, které hýbou Sokolem, jednak seznamovat čtenáře s tématy, která by měla být pro myslící lidi zajímavá, pomáhala rozšířit jejich obzory tak, aby si dovedli vytvářet vlastní úsudek a zaujímat promyšleně svoje místo ve společnosti.

Zajímavý a výstižný citát z knihy Zdeňka Pluhaře „V šest večer v Astorii“: „*Smyslem vzdělání by nemělo být vědět, ale jednat, dokázat vždy a ve všem zaujmout stanovisko!*“

Nevím, jestli to v denní praxi dokazujeme. Nejen Sokolem, ale i celým národem zmítají spory a vzájemné neporozumění, všichni jsme strašně chytří a v každém případě máme pravdu..... je to ale skutečně tak?

Demokratická společnost znamená diskusi a na základě společné domluvy řešení problémů. Nikdo z nás není vševědoucí a všemocný – síla spočívá v lidské sounáležitosti a soudržnosti. Právě tady máme co dohánět. Zapomeňme na žabomyší spory a války, soustřeďme se na to, co nás spojuje a co z nás činí společenství lidí dobré vůle. Není to snadná cesta, ale je jediná, která vede k úspěchu, pokroku a souzvukům srdcí i duší!

Nazdar!

Jarina Žitná